N°. 24.

BREDASCHE COURANT.

ZONDAG 23 MAART.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 20sten Maart.

De wetgevende vergadering heeft den 18den de beraadslaging over de wet op de suiker voortgezet, doch aan de redevoeringen van enkele leden, die in langdradigen lof over de inlandsche suikerfabrijken uitweidden, over het algemeen weinig oplettendheid betoond.

Woensdag zijn de discussiën te dezer zake ten einde gebragt, met bepaling dat er reden bestaat tot eene tweede lezing van het wetsontwerp daaromtrent over te gaan.

— De onderhandelingen over de zamenstelling van een definitief ministerie worden ijverig voortgezet, maar nog met weinig uitzigt op een spoedigen gewenschten uitslag.

Intusschen overtuigt men zich meer en meer van het wenschelijke en noodzakelijke, dat er spoedig een einde mogt komen aan de ten deze bestaande onzekerheid, waarvan de nadeelige gevolgen zich zoowel te Parijs als in de departementen deden gevoelen. Uit deze laatste zijn weder min gunstige berigten ontvangen. Te Saint-Amand, in het departement der Nièvre, waren bij gelegenheid der loting voor de krijgsdienst vrij ernstige onlusten ontstaan. Nadere bijzonderheden waren deswege nog niet bekend, maar volgens de voorloopige berigten waren een aantal gevangenen door het gepeupel met geweld bevrijd en hadden er bloedige botsingen plaats gehad, terwijl de overheid buiten magt om de rust te herstellen, versterking van troepen had gevraagd. Ook elders waren weder onrustige bewegingen voorgevallen. Inzonderheid wordt de toestand der zuidelijke departementen als ongunstig afgeschilderd. « In de geheele Provence" leest men in een schrijven uit Marseille van den 14. dezer, « neemt de nood op eene onrustbarende wijze toe. Wat vroeger opgespaard was is verteerd, en er wordt niets verdiend, daar alle zaken bijna geheel stilstaan. Wie Marseille sedert een jaar niet gezien heeft, herkent naauwelijks die stad, waar anders zooveel bedrijvigheid heerschte, en waar nu bijna niets omgaat. In Toulon is het evenzoo gesteld; de handel in consumtie-artikelen ligt ter neder, omdat een ieder uit nood of uit vrees voor de toekomst zijne uitgaven heeft ingekrompen. Maar de flaauwheid van den handel is niets in vergelijking met den noodlottigen toestand der grondeigenaars, die in dit geheele gedeelte van Frankrijk ten einde raad zijn. Daar de grondeigendom hier meer dan elders versnipperd is, konden de eigenaars de middelen om de belastingen en de renten der hypotheken te voldoen, alleen vinden in goede prijzen der producten. De regtsgeleerden hebben ten behoeve van hunne met schulden bezwaarde clienten alle hulpmiddelen uitgeput, ten einde hun uitstel tot betere tijden te verschaffen; maar thans zijn schuldeischers en schuldenaars evenzeer bevreesd voor de toekomst, en er moeten liquidatien plaats hebben waarvan de gevolgen allernoodlottigst zijn en waardoor menigeen geheel geruïneerd wordt. De laatste berigten, die men hier uit Algerie ontvangen heeft, melden dat men ook in die kolonie de nadeelige gevolgen van den staat van zaken in het moederland ruimschoots ondervindt. Hoeveel stof tot nadenken moet dit niet voor onze partijmannen opleveren!"

— Het *Journal des Débats* vermeldt dat de heer *Berrijer* zijn voorstel tot terugbetaling der 45 buitengewone opcenten ingetrokken heeft.

— Het te Havre te huis behoorende schip *Elisa* is den 8sten Februarij ter reede van Rio-Janeiro, door het in brand geraken van 80 ponden kruid, grootendeels in de lucht gevlogen, waarbij 10 personen omgekomen en 20 gewond zijn. Van de 120 passagiers, welke het vaartuig binnen weinige dagen naar San Francisco zou vertrekken, waren op het oogenblik der ramp slechts weinigen aan boord.

— De commissie tot regeling der Spaansche schuld heeft den 10den dezer art. 1 van het ontwerp der Regering goedgekeurd, waarbij in het vervolg twee soorten van schuld, gevestigde en vernietigbare, worden daargesteld, en begeerde, alvorens de beraadslagingen over art. 2 aan te vangen, op nieuw van de Regering mededeeling van eenige stukken te bekomen; den 12den dezer des avonds zou de commissie op nieuw bijeenkomen, en alsdan waarschijnlijk de discussiën over art. 2 van het ontwerp der Regering openen. Men begint te Madrid meer geloof te hechten aan de mogelijkheid van de regeling der schuld, hetwelk gunstig op de fondsen werkt. — Men wil weten dat de Hertog en de Hertogin *van Montpensier* in de maand April te Madrid verwacht worden om de Koningin van Spanje alsdan op eene reis naar Aranjuez zullen vergezellen. Prinses *Clementine* van Orleans en haar echtgenoot houden zich nog steeds te Sevilla bij den Hertog en de Hertogin *van Montpensier* op.

— Volgens schrijven uit Konstantinopel van 25 Februarij verontrustte de Porte zich zeer over de toenemende wederspannigheid des Egyptischen Pacha's, te meer, omdat hij daarbij uitsluitend de raadgevingen van Engelsche agenten schijnt te volgen.

Chosrew-pacha, eens de vertrouwde van sultan *Mahmud*, 35 jaren grootvizier van Turkije en de doodvijand van *Mehemed-Ali*, is in ruim 90-jarigen ouderdom te Pera in het laatst van Februarij overleden. Hij laat een ontzettend vermogen na, de vrucht van langdurige knevelarijen; zijne erfgename is eene slavin, die hij acht dagen voor zijnen dood huwde.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. 57,95; 5 pCt 94,15; Rom. Leening 76.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 20sten Maart.

Den 18den dezer, juist den verjaardag van den omwentelingsstrijd te Berlijn, toen de Koning van Pruissen met de Duitsche kleuren voor het volk verscheen en verklaarde zich aan het hoofd te plaatsen der Duitsche beweging, is aan de troepen te Berlijn, een legerbevel bekend gemaakt, inhoudende dat voortaan alleen de Pruissische kleuren aan helm en sjako gedragen zullen worden.

— Uit Manheim wordt berigt dat H. M. de Koningin der Nederlanden den 18den dezer aldaar aangekomen is. Er wordt bijgevoegd dat H. M. zich tot herstel harer gezondheid naar Italie begeeft.

— De zoogenaamde Bondsdag te Frankfort heeft eenige dagen geleden weder eene zitting gehouden, ten gevolge van depêches van vorst *Schwarzenberg* aan graaf *Thun*, in welke deze het protest van Frankrijk tegen de opneming der geheele Oostenrijksche Monarchie in den Duitschen Bond werd medegedeeld, met aanwijzing om de te Frankfort vertegenwoordigde midden- en kleinere Staten daarvan kennis te geven. Naar verder gezegd wordt is de eerste Fransche nota reeds door vorst *Schwarzenberg* beantwoord, maar hierop een antwoord een weinig zolders dat het door eene tweede nota gevolgd is, in welke niet onduidelijk te verstaan wordt gegeven dat Frankrijk, wanneer zijne vertoogen in den wind mogten geslagen worden, zich gedwongen zou zien zich daadwerkelijk tegen de schending der verdragen van 1815 te verzetten.

— In den ochtend van den 25sten Februarij is te Konstantinopel het prachtig hotel des Groot-seraskiers, zwager van den Sultan, door brand geheel vernield. Bij de gedurige en zware branden, welke die hoofdstad teisteren, betreurt men het, dat de Turken nog altijd zoo letterlijk aan de voorschriften des Korans gehecht blijven, welke hun het bouwen van houten woningen bevelen.

ENGELAND.

LONDEN, den 19den Maart.

In de zitting van het Lagerhuis heeft een der leden, de heer *Baillie*, verklaard, dat hij het door hem aangekondigde voorstel, strekkende om de handelingen van het gouvernement ten aanzien van Ceylon af te keuren, vooreerst nog niet zou indienen. Daardoor is de reden weggenomen, welke, volgens de door lord *John Russell*, in de zitting van den 14 gedane verklaring, het gouvernement noopte, om de voordragt van zijne finantiële plannen en van de wijzigingen in de begrootingswetten uit te stellen, zoodat men die voordragt thans spoedig te gemoet ziet. Voorts zijn Maandag en Dingsdag de beraadslagingen over de wet betrekkelijk het aannemen van kerkelijke titels hervat.

— Door de voorbeeldelooze inspanning der uitgevers zal de catalogus der groote tentoonstelling den 1sten Mei gereed kunnen zijn. Het getal der inzenders uit verschillende Landen bedraagt ruim vijftienduizend. Reeds hebben ongeveer vijfduizend personen, waaronder uit de hoogste rangen, zich doorloopende toegangkaarten aangeschaft, wier gezamenlijk bedrag nagenoeg twaalfduizend vijfhonderd ponden sterling beloopt.

— Door eene vreeselijke ontploffing in de kolenmijn van den heer *G. Coats*, bij Nitshill (welke mijn voor de diepste in geheel Schotland gehouden wordt) hebben ongeveer 50 menschen het leven verloren.

— Te Londen zal eene kompagnieschap worden opgerigt met het oogmerk, om de stad Amsterdam van drinkbaar water te voorzien. Tot president is benoemd de heer *P. W. Elias* en tot directeuren de heeren *Bosch van Drakestein*, *Blaauw*, *Fraser* en *van Hasselt*, voor Nederland; de Engelsche directeuren zijn de heeren *Bougereau*, *Brown*, *Daly*, *Moore*, *Nicholson*, *Thomson* en *Wilson*.

— Het stoomschip *Baltic* heeft berigten uit New-York tot den 5 dezer overgebragt. Het Congres was den vorigen dag geprorogeerd. Duizende Noord-Amerikanen maakten toebereidselen tot het bezoeken van Londen gedurende de groote tentoonstelling, en reeds waren de prijzen voor het overbrengen van passagiers met de pakketbooten gestegen.

NEDERLANDEN

BREDA, den 22sten Maart.

Laatstleden Maandag, Dingsdag en Woensdag is alhier door den Raad van bestuur en toezigt der Koninklijke Militaire Akademie, ten overstaan van den Heer schout-bij-nacht *van der Plaat*, het examen der kweekelingen voor de zeemagt van het vierde studiejaar afgenomen, welke bij voldoende bewijzen van kunde en ervarenheid tot den rang van Adelborsten der 1ste klasse bevorderd zullen worden. Heden hebben deze jonge lieden een onbepaald verlof bekomen, en verlaten alzoo de Akademie, om, tot nadere beschikking, zich naar hunne familiën te begeven.

Bij de komst van gemelden hoofdofficier der Marine ll. Maandag, is in de Receptiezaal van het gebouw der Akademie, het militair en civiele personeel der inrigting aan ZHEdG. voorgesteld, waarna er eene groote wapenschouwing van de vereenigde adelborsten en kadets op het plein voor het hoofdgebouw plaats heeft gehad; later heeft de heer *van der Plaat* ook het geheele Akademiegebouw met al wat er toe behoort in oogenschouw genomen.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren is onder anderen ingekomen eene missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, betrekkelijk een aan hem toegezonden adres van *J. J. Richerer* omtrent diens ontslag als kapitein bij de dienstdoende schutterij te Amsterdam; die missive ten fine van rapport gesteld in handen van eene commissie, bestaande uit de heeren: *de Man*, *Mackay*, *van Nispen van Sevenaer*, *Godefroi* en *Borret*. Door de Commissie van Rapporteurs is respectivelijk verslag uitgebragt: 1°. omtrent de in overwegingneming van het voorstel van wet van drie leden der Kamer tot regeling der schadeloosstelling voor de leden der voormalige Eerste Kamer; 2°. over het wets-ontwerp betrekkelijk de verjaring van straffen wegens drukpersdelicten.

De beraadslagingen over het in overweging nemen van het bedoelde voorstel en over genoemd wets-ontwerp zullen plaats hebben op Woensdag den 26sten Maart aanstaande. Op voorstel des Voorzitters is mede besloten, om alsdan den dag te bepalen, waarop, naar aanleiding van art. 115 der kieswet, zal worden overgegaan tot de vaststelling van den rooster van aftreeding van de leden der Tweede Kamer.

Op de nominatie van 3 personen, door de Kamer opgemaakt, ter vervulling van de vacature, in den Hoogen Raad der Nederlanden, ontstaan door het overlijden van den raadsheer Mr. *W. H. Hofstede*, zijn gebragt de heeren Mr. *N. Olivier*, advocaat te Leyden; *G. G. van IJsselstijn*, raadsheer in het hof van Zeeland; *S. Schmolck*, raadsheer in het hof van Zuidholland; *P. W. Alstorphius Grevelink*, regter in de arrondissements-regtbank te Assen, en *J. D. W. Pape*, officier bij be arrondissemens-regtbank te 's Hertogenbosch.

Het wets-ontwerp tot regeling der ontvangsten en uitgaven wegens verstrekkingen tot 31 December 1851, is, na afloop der beraadslaging over hetzelve, met 33 tegen 28 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *van Wylinck*, *Metman*, *Ter Bruggen Hugenholtz*, *Heemskerk*, *de Poorter*, *Dommer van Poldersveldt*, *Zylker*, *van Hall*, *van Goltstein*, *van der Heijde*, *Reinders*, *Hengst*, *de Man*, *Luijben*, *van Hoëvel*, *Storm van 's Gravezande*, *van Zuijlen van Nyevelt*, *Dullert*, *Jongstra*, *van der Linden*, *Westerhoff*, *van Doorn*, *Bots*, *Bachiene*, *Meeussen*, *Storm*, *Engelen* en *Anemaet*.

Het wets-ontwerp houdende wijziging in de wet van den 28sten Julij 1850, wegens het Nederlandschap, is na eene korte beraadslaging met 55 tegen 3 stemmen aangenomen.

Tegen hetzelve hebben gestemd de heeren: *van Goltstein*, *van Leijnden* en *van Voorst*.

Het wets-ontwerp houdende naturalisatie van *H. F. H. Sasse* is, zonder beraadslaging, met algemeene stemmen aangenomen.

— Het bij de Kamer ingediende ontwerp van wet, houdende regeling der verantwoordelijkheid van de hoofden der ministeriële departementen, behelst, onder anderen, de volgende bepalingen:

Strafbaar zijn de hoofden der ministeriële departementen: 1°. wegens het contrasigneren van Koninklijke besluiten, *a.* schendende de grondwet, *b.* behandelende onderwerpen, aan de wetgevende magt opgedragen, of *c.* maatregelen verordenende tot verkrachting der wetten;

2°. Wegens het uitvoeren van Koninklijke besluiten, niet door eenen Minister gecontrasigneerd;

3°. Wegens het moedwillig nalaten of grovelijk verzuimen van uitvoering te geven aan de Grondwet of andere wetten;

4°. Wegens het moedwillig nalaten of grovelijk verzuim van uitvoering te geven aan algemeene maatregelen van inwendig bestuur;

5°. Wegens het nemen van beschikkingen, waarbij de Grondwet, de wetten of algemeene maatregelen van inwendig bestuur worden verkracht.

De Ministers worden voor den Hoogen Raad vervolgd, hetzij op last des Konings of van de Tweede Kamer. Deze laatste neemt een voorstel daartoe niet in overweging, tenzij het door vijf leden, schriftelijk en met opgave van redenen, ingediend en daarna in de afdeelingen onderzocht is. In overweging genomen zijnde, wordt het aan eene commissie van onderzoek, die alle inlichtingen als bij eene enquête opspoort, den betrokken Minister hoort en daarna haar verslag uitbrengt, hetwelk als een voorstel van wet aan de afdeelingen wordt verzonden. Bij de openbare beraadslaging wordt de betrokken Minister, ook afgetreden zijnde, gehoord en heeft bij het laatste woord. Eene aanklagt, na gedaan onderzoek en gehouden beraadslagingen, door de Tweede Kamer verworpen, kan wegens dezelfde feiten, ook van wege den Koning, niet weder opgevat worden. Eene aanklagt wordt geacht verworpen te zijn, wanneer binnen drie maanden na hare indiening bij de Tweede Kamer geen besluit is gevallen, doch in dat geval kan zij van wege den Koning wederom worden opgevat. De Kamer, daartoe besluitende, wijst de feiten aan, waarop de beschuldiging rust en draagt haar op aan den procureur-generaal, des noods met bevel van gevangenneming. De procureur-generaal moet daaraan onmiddellijk gevolg geven, en bij de vervolging de gewone voorschriften in acht nemen. De schuldig verklaarde wordt gestraft met ballingschap van 3 tot 12 jaren of gevangenis van 6 maanden tot 3 jaren, vervallen verklaring van alle ambten, waardigheden, titels en aanspraak op pensioen, terwijl ook nog de ontzetting, gedurende eenen tijd, van alle of eenige burgerlijke en burgerschapsregten kan worden uitgesproken. Het regt tot vervolging verjaart door een tijdsverloop van vijf jaren; de uitgesproken straffen na tien jaren; de bijkomende straffen zijn voor geene verjaring vatbaar.

Betalingen, door eenen Minister op zijnen last in strijd met de begrooting gedaan, worden, onverminderd de strafvervolging, te zijnen laste gebragt, met uitzondering van het geval van verschoonbare dwaling.

De regtsvordering daartoe wordt ingesteld voor den Hoogen Raad ten name van den Minister van finantien of, indien deze zelf vervolgd wordt, ten name van een' ander door den Koning aan te wijzen Minister. De te wijzen arresten zijn executabel bij lijfsdwang. De regtsvordering verjaart door een tijdsverloop van twee jaren. — De regtsvorderingen van bijzondere personen tot schadevergoeding, ten gevolge der twee bovenvermelde ambtsmisdrijven, worden voor den gewonen burgerlijken regter aangebragt.

— De overwegingen in de afdeelingen over het ontwerp der gemeentewet zijn ten einde gebragt.

Donderdag zijn in de afdeelingen onderzocht: 1°. het ontwerp van wet tot verhooging van hoofdstuk VII der Staatsbegrooting van 1851, en wel tot herstelling eener sluis te Willemsoord; 2°. dat tot het vaststellen van bepalingen wegens de scherpregters en hunne adsistenten; 3°. die tot naturalisatie van *B. J. J. F. Bahlman* en *J. Irish Stephenson*, en 4°. dat houdende nieuwe verordeningen omtrent de schatkistbiljetten.

— Bij besluit van 19 Maart jl., n°. 3, heeft Zijne Majesteit goedgevonden: aan Mr. *F. J. van Beysingen*, op zijn verzoek eervol ontslag te verleenen als burgemeester der gemeente Rozendaal en Nispen; en in zijne plaats als zoodanig te benoemen *L. J. Schoonhegt*; aan *J. van Berchem* op zijn verzoek eervol ontslag te verleenen als burgemeester der gemeente Heesch; en in zijne plaats als zoodanig te benoemen *Th. W. Wolters*, secretaris aldaar, met vergunning om die betrekking te vereenigen.

— Het berigt van een Parijsch dagblad, dat de heer *Dubois de Saligny*, gewezen Fransch gezant te 's Hage, benoemd is tot grootkruis der orde van den Nederl. Leeuw, is geheel ongegrond.

— In de zitting van de Kamer van Koophandel en Fabrijken te 's Hertogenbosch ll. Woensdag gehouden, is het voorstel om voortaan *tweemaal 's weeks graanmarkt* te houden met meerderheid van stemmen aangenomen, welk besluit aan de regering is verzonden.

— Blijkens een brief van den heer mr. *J. van Lennep* aan de redactie van het *Algemeen Handelsblad*, is het ook door ons overgenomen berigt van de *Y- en Amstelbode*, als zou hij uitgenoodigd zijn tot bijwoning der aanstaande feesten op het Loo, en tot het leveren van eene beschrijving daarvan, onjuist en onnaauwkeurig. Wel is hij ten vorige jaren door Z. M. uitgenoodigd de toen voorgenomen boogschutters-feesten op het Loo, die wegens den dood van prins *Maurits* geen voortgang gehad hebben, bij te wonen, maar van eene door hem te leveren beschrijving is noch toen, noch later questie geweest.

— Laatstleden Maandag is bij gelegenheid der paardenmarkt te Barneveld, bij Amersfoort, een gepensioneerd militair door een boer uit Hoogland, in dronkenschap, met een mes in den onderbuik gestoken, en onmiddellijk aan de gevolgen daarvan overleden.

— In den nacht 12 op 13 dezer, omstreeks 12½ ure, is te Dwingeloo brand ontstaan in het voor derdehalf jaar gebouwde huis van *Reelofje van Zegeren*; het werd door haar, hare nicht en den man van deze laatste, den bakker *Roelof Brouwer*, bewoond. Het geheele huis, 4 koeijen en 2 varkens, al de meubelen, de voorraad hooi en koren, de bakkersgereedschappen, winkelwaren en nog al papieren van waarde zijn in twee uren tijds eene prooi der vlammen geworden. De bewoners hebben zich ter naauwernood kunnen redden en zijn ontvlugt zoo als ze te bed lagen. De oorzaak van den brand is tot nu toe onbekend; alleen het huis was tegen brandschade verzekerd, zoodat *R. Brouwer* en zijne vrouw geheel ongelukkig zijn geworden.

— De gisteren alhier aangekomen Oost-Indische landmail heeft hoofdzakelijk de volgende berigten aangebragt:

Volgens berigten van Pontianak, loopende tot den 31 December 1850 waren aldaar op den 29sten aangekomen vijf behoorlijk gequalificeerde afgevaardigden van de vijandelijke Chinezen. Alvorens zij het gouvernementshuis binnentraden, bonden zij een stuk roode zijde aan onzen vlaggestok, plantten kaarsen aan deszelfs voet, ontstaken een reukoffer, knielden en baden. Daarmede, zeggen zij, hebben de drie vijandelijke kongsies in het openbaar, en onder aanroeping van het Opperwezen, getuigenis willen afleggen van hunnen wil, om zich met goed en bloed te verbinden aan de Mogendheid, wier vlag dit is en welke zij erkennen beleedigd te hebben; hopende dat hun berouw hen weder in genade zal doen aannemen. Over de voorwaarden, op welke hunne onderwerping kan worden aangenomen, zijn de onderhandelingen geopend; zoo lang de zaak niet is beëindigd, zal het zigtbaar teeken van hunne onderwerping gelaten worden, waar zij het geplaatst hebben. Voor de bovenbedoelde onderhandeling over de hierboven bedoelde voorwaarden is de dag bepaald op den 20 Januarij, of zoo veel eerder, als de besturende leden der kongsies in persoon te Pontianak kunnen zijn. Doch de afgevaardigden zeiden, dat deze leden Mondrado niet kunnen verlaten, voor dat

hunne strijdbenden ingerukt zijn, en de banier door den bevelhebber der krijgsmagt overgegeven is aan het burgerlijk bestuur. De kongsie wil dus, volgens beweren van de afgevaardigden, onverwijld last naar Pamangkat en eenige andere punten zenden, om al de strijders terug te doen trekken naar Montrado, en de sterkten te verbranden, welke zij op den heuvel van Pamangkat opgeworpen hebben. De afgevaardigden verzochten den Resident van de wester-afdeeling van Borneo daarenboven, om te bewerken, dat de aftrekkende krijsmagt niet door onze troepen werd vervolgd, dat hunne riviermondingen niet zouden worden aangetast, en dat van onze zijde geene vijandelijkheden zouden worden gepleegd; tot dat de kongsie te Pontianak zou zijn geweest, en eindelijk dat, na aftrek van de Chinezen, geene geïsoleerde militairen zich van het fort Sorg zouden verwijderen, dewijl eenig onheil, door kwaadwilligen verwekt, ligt op rekening van Taykong zou worden gesteld. Hun was geantwoord, dat de kongsie verzekerd kon zijn dat tot den 11 Januarij geene vijandelijkheden door onze troepen zouden worden aangevangen, en dat de militaire kommandant zou worden verzocht, den termijn te verlengen van den 11 tot den 20 Januarij, of zoo veel later als op dien dag zou worden overeengekomen, maar dat inmiddels de blokkade der kusten zou worden volgehouden.

De luitenant-kolonel, kommandant der troepen, op den 31 te Pontianak aangekomen, verzekerde intusschen, dat den 29 December zijne spionnen zich hadden overtuigd dat de geheele vijandelijke magt der Chinezen hare stellingen op den heuvel van Pamangkat verlaten had, waaruit men te Sambas opmaakte dat de kongsies reeds den last tot terugtrekking gegeven hadden, vóór dat zij afgevaarden naar Pontianak zonden, of wel dat er iets voorgevallen is waarop zij niet hadden gerekend. Dit laatste kwam het meest waarschijnlijk voor, daar, volgens geruchten, gebrek aan actie, aan voeding, aan betaling en aan opium dien eigendunkelijken aftogt veroorzaakt heeft.

Ook te Sambas was den 21 December aangekomen radhen *Senopatie* met afgevaardigden, die verder andere afgevaarden aankondigden. De luitenant-kolonel, kommandant der troepen had hen, onder overgifte van eenen brief van vrijgeleide, overgewezen tot den Resident. Men was echter aldaar te weten gekomen, dat de vijandelijke kongsies reeds plan hadden naar Pontianak te gaan, omdat de oorlog hun lasting wordt, door al de gewapende benden, die werkeloos aan de stranden wacht houden, en er gebrek ontstaat aan zout, hetwelk te Montrado tot *f* 2½ en te Larah tot *f* 4 voor een tiende gedeelte van eenen pikol gestegen was. Ook zou de kongsie Taykong wel genegen zijn de voorwaarden der onderwerping aan te nemen, doch er op staan, haar eigen bestuur te behouden met al de veroverde landen, onder verpligting om het hoofdgeld, door de voormalige bezitters (Sam-tou-kioe) op te brengen, voor hare rekening te nemen.

Feitelijk bestaat er dus een wapenstilstand met de vijandelijke Chinezen in de wester-afdeeling van Borneo, behoudens de blokkade welke, zoo veel de maritime en tijdelijk aangeschafte middelen dit toelaten, strengelijk gehandhaafd wordt.

In den morgen van den 19den is derwaarts vertrokken Zr. Ms. stoomschip *Phoenix*, overbrengende 's Gouvernements bevelen en een zestigtal manschappen, bestemd tot aanvulling en versterking van de gewone bezettingen van Sambas en Pontianak.

— De sedert een jaar onder de inlandsche bevolking van Banka geheerscht hebbende onlusten kunnen, ten gevolge der onderwerping van den hoofdmuiteling *Amir*, als geëindigd beschouwd worden. Zulks heeft den 7 dezer plaats gehad, nadat hij door de meeste zijner aanhangelingen verlaten was. Deze gebeurtenis, welke eene spoedige geheele herstelling van de rust op het eiland Banka doet te gemoet zien, mag grootendeels worden toegeschreven aan den onvermoeiden ijver door de land- en zeemagt en door het civiel bestuur aan den dag gelegd, en tevens aan de uitmuntende goede verstandhouding, welke heeft geheerscht tusschen den waarnemenden resident, den militairen kommandant en de bevelhebbers van de in de wateren van Banka dienst gedaan hebbende stoomschepen.

— In de *Javasche Courant* van 27 November 1850, n°. 95, is mededeeling gedaan van eenen aanval, door vijftien groote roovers-praauwen, gedaan op het eiland Bawean, en van de pogingen door Zr. Ms. stoomschepen *Bromo* en *Hekla* aangewend, om deze zeeroovers op te sporen.

Die pogingen bleven vruchteloos, in weerwil dat zorgvuldig onderzocht zijn het eiland Selombo en de geheele Zuidkust van Borneo, waar de civile schoener *Zeemeeuw* en eene kruisboot, bij het uitzeilen van de rivier van Samgrit met vijf groote roovers-praauwen, onder Megindanosche vlag slaags waren geweest.

Onder dagteekening van 6 Januarij 1851 werd echter van den resident van Soerabaija berigt ontvangen, dat eene sterke afdeeling roovers-praauwen de eilanden beoosten Sumanap verontrustte, en dat Zr. Ms. stoomschip *Hekla* tot hunne tuchtiging was vertrokken. Bij brieven van den 15den werden deze berigten bevestigd en was mededeeling gedaan van het verschijnen van roovers-vaartuigen op verschillende plaatsen, zelfs in de nabijheid van Sumanap; terwijl tevens kennis gegeven werd van een gerucht, dat het Zr. Ms. stoomschip *Hekla* gelukt was met de roovers tot een treffen te geraken en hun aanzienlijke afbreuk te doen.

Dit gerucht heeft zich in allen deele bevestigd: De vice-admiraal kommandant van Zr. Ms. zeemagt in Oost-Indie *van den Bosch*, heeft deswege een officieel verslag aan den Gouverneur-Generaal van Neerlandsch-Indie opgezonden, waaruit blijkt dat den 6den Januarij te Sourabaija het berigt ontvangen werd, dat 20 roovervaartuigen zich bij het eiland Sapoedie, oostelijk van Madura, hadden vertoond en op dat eiland plunderden en roofden. Het eenige te Sourabaija beschikbare stoomschip, *de Hekla*, onder bevelhebber den luit. ter zee 1ste klasse *Hinlopen*, werd onmiddellijk afgezonden, doch vond de roovers ter aangeduide plaats niet. Men ontdekte slechts bij het eilandje Manoek eene rooverspraauw, waartegen twee gewapende sloepen werden afgezonden; de kommandant der stoomboot meende intusschen hier geen tijd te moeten verspillen, en dat het zijne taak was de hoofdmagt der roovers op te zoeken en afbreuk te doen. Hij liet de rooverspraauw voorloopig ongemoeid op de reven zitten, en stoomde, na zich op Sapoedie van de noodige loodsen te hebben voorzien, met twee kleine schoeners en de kruisboot van Z. H. den Sultan van Sumanap op sleeptouw, naar het veel oostelijker gelegen eiland Kangeang. In den morgen van den 10den Januarij kwam men voor eene baai aan de zuidwestzijde van dat eiland, en ontdekte daar veertien rooverspraauwen. Wegens de vele reven en ondiepten moest de boot op een aanmerkelijke afstand van den wal ankeren. Eene expeditie, bestaande uit de twee kruisbooten, de barkas en de sloep, versterkt door een detachement mariniers en matrozen van het stoomschip, onder bevel van den luit. ter zee 2de klasse *P. M. Collard*, werd tegen de roovers afgezonden, waarop een levendig gevecht ontstond, waarbij de rooverspraauwen door het welgerigt vuur der flotille veel te lijden hadden, en een paar der onzen benevens de luit. ter zee *Jordens*, ligt gekwetst werden. Denzelfden avond vernam men dat een 300tal bewoners van Kangeang in aantogt waren om de roovers van de landzijde te verjagen; doch deze lieden werden des morgens, na de eerste schoten, door de roovers spoedig uiteengedreven. De *Hekla* had inmiddels eene andere positie genomen, kon nu de rooverspraauwen uit het zwaar geschut beschieten en bragt hun veel verlies toe. Tegen den avond ging de *Hekla* met de kleine flotille meer naar buiten liggen, ten einde de vijandelijke praauwen, die niet reddeloos mogten geschoten zijn, het vlugten in den nacht te beletten. Den volgenden morgen evenwel vernam men, dat eenige roovers zich met hunne praauwen achter het kleine eilandje Gili-Gili hadden begeven en langs een anderen weg poogden te ontvlugten. De *Hekla* begaf zich derwaarts, en de flotille onder bevel van den luitenant *Collard* werd nogmaals tegen de roovers afgezonden; twee rooverspraauwen werden door haar reddeloos geschoten; doch aan de overblijvende, zijnde de ligtste praauwen, gelukte het, nadat de roovers schier alles over boord geworpen hadden, te ontkomen; de baai was overdekt met lijken, goederen, kisten, kleederen enz. Zes groote praauwen hadden de roovers achter het eiland Gili-Gili achtergelaten, die allen, behalve die van het opperhoofd, welke medegenomen werd, verbrand werden. De *Hekla* heeft naar Sourabaija medegebragt 14 roovers, 61 verloste slaven en 8 stukken geschut. Het rapport eindigt aldus:

«De officieren, wier namen in dit rapport zijn genoemd, zoomede verscheidene onder-officieren en manschappen hebben zich door moed en ijver bij deze gelegenheid onderscheiden, en allen, zonder onderscheid, hebben zich met lof van hunnen pligt gekweten. De luitenant ter zee der 2de klasse *P. M. Collard* heeft zich door moed en bedaardheid als door zijne doelmatige manoeuvres aan het hoofd der kleine flottille van eene zeer gunstige zijde doen kennen."

— Voorts leest men in de *Staats-Courant* de volgende berigten:

De inkomende en uitgaande regten op Java en Madura hebben over het geheele jaar 1850 zuiver opgebragt *f* 5,068,527.38, zijnde *f* 776,759.14 en *f* 110,416.19 meer, dan over de jaren 1848 en 1849 verkregen is.

Even als in vroegere jaren, bij den overgang van het eene jaargetijde in het andere, was in de afdeeling Patjitan eene soort van endemische koorts uitgebroken, welke zich echter meer bepaalde tot de vlakten dan tot de bergstreken. In verhouding tot het getal zieken was de sterfte minder dan in vroegere jaren.

Op den 10den Januarij jl. is te Djokjokarta in den ouderdom van 75 jaren overleden *Panumbahan Mangkoerat*, een der voormalige voogden van den tegenwoordigen Sultan van dat rijk. Deze *Panumbaham Mangkoerat*, echte zoon van den tweeden Sultan van Djokjokarta, had vele goede hoedanigheden; zijn dood wordt aangemerkt als een groot verlies, zoowel voor den Sultan als voor het Europeesch bestuur.

Van Banka was berigt ontvangen, dat een dertigtal llanonsche rooverspraauwen zouden zijn gezien nabij Nieuw-Brussel (westkust van Borneo), en dat deze roovers het voornemen zouden hebben zich naar Billiton en Banka te begeven; terwijl voorts door visschers was verklaard, dat een en twintig praauwen door hen waren gezien.

Het aanwezen van rooversvaartuigen in de wateren van Banka had zich echter niet nader bevestigd.

Bij het Gouvernement waren overwegingen hangende, om na de geheele herstelling der rust op Banka eene geregelde expeditie tegen de zeeroovers van Linga, Billiton en Magindanao uit te rusten.

Berigten van Makassar vermelden geene tijdingen van bijzonderen aard. Aldaar zoowel als op geheel Celebes verkeerde men in eenen vreedzamen toestand.

— Men had zich gevleid berigt te zullen kunnen geven, dat de gewijzigde scheepvaartwetten, welke den 1 dezer in werking zijn gekomen, vooruitzigt opleverden dat de toepassing daarvan voor de Nederlandsche schepen voordeelig zou kunnen werken, doch sommigen meenen thans dat er voor de schepen weinig partij van te trekken is, zoo het Gouvernement hier zich aan bepalingen wil blijven houden, welke voor de Nederlandsch Indische schepen gemaakt zijn, doch voor de Nederlandsch Europische niet alleen overbodig, maar zelfs niet na te komen zijn.

BURGERLIJKE STAND TE BREDA.

GEBOORTEN.

Van 16 Maart tot en met 22 Maart 1851. 8 mann. 3 vrouwel. geslacht.

HUWELIJKEN.

Van 16 Maart. tot en met 22 Maart 1851. 1 huwelijk.

STERFGEVALLEN.

Van 16 Maart tot en met 22 Maart 1851. 4 mann. 4 vrouwel. geslacht.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 21 Maart.

TARWE zonder verandering: 127 ℔ N. Gelders. *f* 215.

ROGGE bij gerijven als voren verkocht: 126, 128 ℔ Anclammer *f* 180, 185; 124 ℔ Pomm. *f* 172; 120 ℔ Odessa *f* 156.

GERST tot iets hoogere prijzen, met goeden handel: 112, 114 ℔ Jarige Deensche *f* 132, 136; 110 ℔ ger. Koningsb. *f* 125; N. Zeeuws. Winter *f* 128; 106 ℔ Jar. Vries. Zomer *f* 117.

HAVER zonder handel.

BOEKWEIT in één doen: 120 ℔ Holst. *f* 186.

KOOLZAAD: Kromhorn $54^{1}/_{2}$, $57^{1}/_{2}$ P. vl.; op 9 vaten Olie te leveren: in April eerstk. 58 P. vl.; in Nov. eerstk 55 P. vl.

LIJNZAAD één doen: 110 ℔ Petersb. *f* 300, 310; 106, 107 ℔ ger. dito *f* $6^{5}/_{8}$.

RAAPOLIE: op 6/w. *f* $35^{1}/_{4}$; Vlieg. *f* $34^{1}/_{4}$; 1 Mei eerstk. *f* $33^{5}/_{8}$; 1 Sept. en 1 Oct. eerstk. *f* $32^{3}/_{4}$; 1 Nov. en 1 Dec. eerstk. *f* 33.

LIJNOLIE: op 6/w. *f* $34^{3}/_{4}$; Vlieg. *f* $33^{3}/_{4}$.

HENNEPOLIE: op 6/w. *f* 36.

RAAPKOEKEN: per 1040 st., *f* 55 à 58. — LIJNKOEKEN: per 104 st., *f* 8 à $11^{1}/_{2}$.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 21. MAART 1851.

Het Nederl. Mudde Tarwe (Oude)	van *f*	0,00	tot	*f*	0,00.
Het dito dito Tarwe (Nieuwe)	» »	7,20	»	»	7,50.
Het dito dito Rogge	» »	5,10	»	»	5,20.
Het dito dito Boekweit op wigt (70 Ned. Pond.)	» »	0,00	»	»	0,00.
Het dito dito Boekweit	» »	0,00	»	»	5,50.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.				»	0,15.
Een lucht Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.				»	0,15.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.				»	$0,23^{1}/_{2}$.
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.				»	0,26.
Een Nederl. pond Tarwe-meel				»	0,16.
Een dito pond grof Tarwe-meel				»	0,15.
Een dito pond Boter				»	0,80
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f*	0,00	tot	*f*	2,90.
Het 1000 Eiken Telhout				»	2,60.
Het 1000 Hoof Hout				»	2,00.
De kar Spaanders				»	2,83.
De » Struiken				»	2,80.
De 100 Mutsaard				»	3,50.

TWEE HONDERD DERTIENDE STAATS-LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

5e Trekking. No. 4465, *f* 1000.
6e —— No. 2921, *f* 1000.
7e —— Nos. 7186, 7626, ieder *f* 1000.
8e —— Geene.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (21 *Maart*) was de fondsnotering: Ned. $2^{1}/_{2}$ pCt. $57^{1}/_{8}$; 3 pCt. $67^{3}/_{16}$, $^{1}/_{4}$; 4 pCt. $88^{7}/_{16}$, $^{1}/_{2}$; Amort.-Syndik. 88; Belgie $2^{1}/_{2}$ pCt. $47^{9}/_{16}$; Spanje Ardoins $13^{3}/_{4}$, $^{13}/_{16}$; dito van 510 p. st. $13^{13}/_{16}$, $^{7}/_{8}$; dito Onbep. St. $13^{5}/_{8}$, $^{3}/_{4}$; 3 pCt. $38^{3}/_{8}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $33^{13}/_{16}$, 34, $33^{7}/_{8}$; Coup. Ardoins $8^{13}/_{16}$, $^{15}/_{16}$; Fr. uitgest. $5^{1}/_{4}$, $^{5}/_{16}$; Portugezen te Londen $36^{1}/_{16}$, $^{1}/_{8}$; 4 pCt. $35^{7}/_{16}$; Rusland 5 pCt. 105; dito 1828—29 $103^{5}/_{8}$; Certif. 1831—33 $94^{3}/_{8}$; 4 pCt. bij *Hope* 87; Id. bij *Stiegl.* $86^{7}/_{16}$; Nieuwe Russen $4^{1}/_{2}$ pCt. $95^{3}/_{16}$; Oostenr. Metall. 5 pCt. $69^{1}/_{2}$, $^{3}/_{4}$; Nieuwe 5 pCt. 77, $^{5}/_{16}$, $^{1}/_{4}$; Nieuwe $2^{1}/_{2}$ pCt. $37^{5}/_{8}$, $^{3}/_{4}$; Denemarken 5 pCt. $99^{1}/$[illegible].

Advertentiën.

BEKENDMAKING.

De DIRECTEUR der STADS BANK van LEENING te *Breda*, brengt op last van de Commissie van Administratie derzelve Beleenbank, bij deze ter kennisse der daarbij belanghebbenden, dat dezelve Beleenbank op *Maandag den* 24. *Maart aanstaande* weder zal zijn **GEOPEND**, en dat alzoo van af dien tijd BELEENINGEN en LOSSINGEN van PANDEN als gewoonlijk zullen kunnen plaats hebben.

BREDA, den 22. Maart 1851.

De Directeur voornoemd,
P. J. J. MICHIELSEN.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.